Міжрегіональна Академія управління персоналом
Українсько-Азербайджанський інститут соціальних наук
і самоврядування Г. А. Алієва
Міжнародна Кадрова Академія
ГО “Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління”
Всеукраїнська Академія наук публічного управління

МАУП

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 4

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Українське суспільство: контури інновацій”
м. Київ, МАУП, 30 березня 2017 р.

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2017

ББК 63.3(4УКР)я43
С76

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 2 від 22.02.17)

Редакційна колегія:
М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
В. І. Литвиненко, д-р юрид. наук, доц.;
Є. О. Романенко, д-р наук з держ. упр., проф.;
В. В. Рябцев, канд. техн. наук, доц.;
В. І. Цибух, канд. філос. наук, доц.

Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП "Видавничий дім "Персонал", 2008 —

С76 Вип. 4: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. "Українське суспільство: контури інновацій", 30 березня 2017 р. / редкол. : М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2017. — 348 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2017
© ДП "Видавничий дім "Персонал", 2017

Яровой Тихон Сергійович
Парламентаризм як засіб розвитку демократії та формування інституту державної служби 261

МОЛОДІ ВЧЕНІ

Жук Андрій Михайлович
Особливості розуміння "регіоналізму" в європейському союзі та Україні..... 265

Зубков Станіслав Володимирович
Методи інформаційних технологій в задачах управління медичним закладом..... 267

Картавцева Юлія Валеріївна
Захист прав інтелектуальної власності в умовах розвиненого соціуму..... 270

Климков Іван Ілліч
Інформаційно-комунікативні технології як основа інноваційної політики держави 273

Кривоберець Марина Миколаївна
Сучасні орієнтири розвитку рекреаційного туризму в Україні..... 276

Ладнюк Максим Олександрович
Морально-ідейні цінності і переконання як чинник інституційних перетворень в Україні..... 279

Лебеденко Сергій Борисович
Політична культура США. Уроки для українського суспільства 281

Лучка Ігор Юрійович
Ділова репутація суб'єкта господарювання в умовах розвиненого соціуму 284

Мурашев Сергей Павлович
Современная проблематика государственного управления природопользованием в автотранспортном комплексе..... 287

Павленко Олександр Вікторович
Колективна власність в контексті розвиненого соціуму..... 289

Падун Наталія Петрівна
Мотиваційні аспекти у сфері економіки — важливий фактор продуктивної виробничої діяльності в умовах ринку..... 293

Пастернак Андрій Олександрович
Особливості конституювання прав людини в контексті розвитку демократичної, правової, суверенної держави..... 298

Рибка Андрій Олександрович
Генезис теорії людського капіталу 302

Савенок Вячеслав Володимирович
Планування території адміністративного району як ефективний засіб державного регулювання її використання..... 305

Сопова Дана Олегівна
Філософський аспект академічної чесності як проблеми інноваційного суспільства 308

Стефен Сінікіем Азаікі
Міжнародні аспекти подолання бідності: уроки для Нігерії та України..... 311

І. Ю. ЛУЧКА
аспірант МАУП

ДІЛОВА РЕПУТАЦІЯ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ РОЗВИНЕНОГО СОЦІУМУ

В умовах певної розвиненості ринкових відносин важливе значення набуває виокремлення та захист такого немайнового права господарюючих суб'єктів як ділова репутація (ДР). Посягання на ділову репутацію, немайнові права господарюючого суб'єкта може призвести до ушкодження, зменшення його позитивної репутації в суспільстві, формування негативної оцінки цього суб'єкта і, як результат, — зменшення кількості споживачів, контрагентів тощо, а отже і майнових втрат.

Таким чином, немайнові втрати суб'єкта господарювання (юридичної особи) у вигляді спричинення шкоди діловій репутації безпосередньо пов'язані з майновими, та, за винятком деяких випадків, не можуть бути чітко відокремлені.

Загальне визначення поняття ділової репутації міститься в законі України "Про банки і банківську діяльність", прийнятому 07.12.2000 року [1]. Згідно статті 2 вказаного закону, ділова репутація – це відомості, зібрані Національним банком України, про відповідність діяльності юридичної або фізичної особи, у тому числі керівників юридичної особи та власників істотної участі у такій юридичній особі, вимогам закону, діловій практиці та професійній етиці, а також відомості про порядність, професійні та управлінські здібності фізичної особи (визначення терміна в редакції Закону № 3024-VI від 15.02.2011). В розробленому відповідно до вимог вищезазначеного Закону Положенні "Про порядок реєстрації та ліцензування банків, відкриття відокремлених підрозділів" (затверджено Постановою Правління Національного банку України 08.09.2011 № 306) [2], в главі 2 "Визначення ділової репутації юридичних і фізичних осіб" (п. 14) перераховано ознаки відсутності бездоганної ділової репутації юридичної особи. При цьому наголошується, що визначення Національним банком ділової репутації особи здійснюється в передбачених Законом та цим Положенням випадках та не є визначенням ділової репутації особи відповідно до цивільного законодавства України. Не є це визначення визначенням ДР і відповідно до господарського законодавства.

У цивільному законодавстві (Цивільному кодексі України – ЦК) [3] відсутнє визначення ДР. Ділова репутація згадується у ст. ст. 23 "Відшкодування моральної шкоди", 94 "Особисті немайнові права юридичної особи", 201 "Особисті немайнові блага", 299 "Право на недоторканність ділової репутації", 991 "Відмова від здійснення страхової виплати", 1056-1 "Проценти за кредитним договором", 1116 ЦК України "Предмет договору комерційної концесії", 1133 "Вклади учасників" та ін.

В статті 94 "Особисті немайнові права юридичної особи" ЦК зазначається, що юридична особа має право на недоторканність її ділової репутації, на таємницю кореспонденції, на інформацію та інші особисті немайнові права, які можуть їй належати (ч. 1). В статті 1116 ЦК України "Предмет договору комерційної концесії" вказується, що предметом договору комерційної концесії є право на використання об'єктів права інтелектуальної власності (торговельних марок, промислових зразків,

винаходів, творів, комерційних таємниць тощо), комерційного досвіду та ділової репутації (ч. 1).

В названих статтях та в деяких статтях ЦК мова йде про ділову репутацію відповідно фізичної та юридичної особи. Під поняттям "ділова репутація" фізичної особи як особистого немайнового блага, звично розуміють усталену оцінку, що ґрунтується на наявній інформації про її позитивні та негативні суспільно значимі діяння (поведінку), як правило в певній сфері (професійній, підприємницькій, службовій і т. д.). Це суспільна думка про особу з точки зору моралі даного суспільства чи соціальної групи. У такій інтерпретації поняття "ділової репутації" має розглядатися як ДР фізичної особи. Це поняття наближається до поняття "гідності та честі" (ст. 297 ЦК), що є підставою для ототожнення цих понять.

Щодо захисту ділової репутації, її приниження, та відшкодування шкоди, завданої цим приниженням. Приниження ділової репутації юридичної особи відповідно до п. 4 ч. 2 ст. 23 Цивільного кодексу України може інтерпретуватися як спричинення їй моральної шкоди. Ця шкода може бути завдана поширенням ганьблячих відомостей, порушенням суміжних прав, включаючи майнові права юридичної особи.

В той же час цивільне законодавство, встановлюючи право захисту ДР, не надає інструментарію, містить положень, щодо можливості виміру шкоди, яка може бути завдана діловій репутації.

Визначення ділової репутації суб'єктів господарювання та підхід до її виміру як нематеріального блага зазначених суб'єктів містяться у Податковому кодексі України у п. 14.1.40. У відповідності з цим пунктом, гудвіл (вартість ділової репутації) – нематеріальний актив, вартість якого визначається як різниця між ринковою ціною та балансовою вартістю активів підприємства як цілісного майнового комплексу, що виникає в результаті використання кращих управлінських якостей, домінуючої позиції на ринку товарів, послуг, нових технологій тощо. Вартість гудвілу не підлягає амортизації і не враховується під час визначення витрат платника податку, щодо активів якого виник такий гудвіл [4].

Таке ж розуміння збитків, що завдані цим приниженням ділової репутації і мають матеріальне вираження, міститься у постанові № 4 від 31 березня 1995 р. Пленуму Верховного Суду України та у роз'ясненні від 29 лютого 1996 р. № 02-5/95 Вищого господарського суду України. Так, Пленум Верховного Суду України у п. 3 Постанови № 4 від 31 березня 1995 р. зазначає, що під немайновою шкодою, заподіяною юридичній особі, слід розуміти втрати немайнового характеру, що настали у зв'язку з приниженням її ділової репутації, посяганням на фірмове найменування, товарний знак, виробничу марку, розголошенням комерційної таємниці, а також вчиненням дій, спрямованих на зниження престижу чи підрив довіри до її діяльності [5].

В той же час викликає питання про розмір грошового відшкодування моральної шкоди, бо за загальним правилом, щоб призначити справедливе відшкодування потерпілій стороні, суди повинні оцінити адекватність майнового відшкодування, тобто сам розмір грошового еквіваленту завданої моральної шкоди, а для цього необхідно розробити відповідні методики, які, на нашу думку, мають бути затверджені Кабінетом Міністрів України і бути обов'язковими при проведенні відповідних експертиз.

Джерела

1. Закон України "Про банки і банківську діяльність" № 2121-III від 7 грудня 2000 року // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 5–6, ст. 30.

2. Постанова Правління Національного банку України 08.09.2011 № 306 // Електронний ресурс]: Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1203-11
3. Цивільний кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40–44, ст. 356.
4. Податковий кодекс [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws
5. Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 31 березня 1995 року № 4 // Електронний ресурс: http://zakon. rada.gov.ua